

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 27 lutego 2025 r.,
sprawy **W. S.** ,
uniewinnionego z art. 216 § 1 k.k. i art. 212 § 1 k.k.,
z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela prywatnego
od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie
z dnia 10 maja 2024 r., sygn. akt IV Ka 119/24,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Myślenicach
z dnia 8 listopada 2023 r., sygn. akt II K 194/22,

p o s t a n o w i ł :

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć oskarżyciela prywatnego B.K. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Myślenicach wyrokiem z dnia 8 listopada 2023 r., sygn. akt II K 194/22 uniewinnił W. S. od popełnienia zarzucanego mu czynu z art. 216 § 1 k.k. i art. 212 § 1 k.k. polegającego na tym, że *„w dniu 30 marca 2022 roku na korytarzu sądowym przed salą nr 27 Sądu Rejonowego w M. w godzinach między 10:30 a 11:08 znieważył B. K. (K.) słowami powszechnie uznawanymi za obraźliwe oraz zniesławiał B. K. (K.) w miejscu publicznym rozsiewając kłamliwe twierdzenia na temat czasu zatrudniania wyżej wymienionego”*, rozstrzygając jednocześnie w przedmiocie kosztów procesu.

Apelację od tego orzeczenia w całości na niekorzyść W. S. wywiódł osobiście oskarżyciel prywatny, zarzucając mu:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i mający wpływ na jego treść, polegający na dowolnej, a w konsekwencji błędnej ocenie materiału dowodowego, w szczególności wyjaśnień oskarżonego oraz zeznań świadków A. K. , M. K. , G. S. , M. S. i P. B. , co w konsekwencji doprowadziło do uniewinnienia oskarżonego, podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że W. S. dopuścił się popełnienia zarzucanego mu czynu z art. 216 § 1 k.k. i art. 212 § 1 k.k.;
2. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść wyroku polegającą na nie odniesieniu się w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku do istotnych kwestii mogących mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, a mianowicie okoliczności z powodu których sąd dał wiarę wyjaśnieniom oskarżonego i zeznaniom świadków G. S. , M. S. , P. B. oraz na jakiej podstawie całkowicie odmówił wiarygodności zeznaniom pokrzywdzonego oraz świadków M. K. i A. K. , uznając je za subiektywne tylko dlatego, że należą oni do najbliższego kręgu rodzinnego pokrzywdzonego, jednocześnie uznając za obiektywne i wiarygodne zeznania osób najbliższych dla oskarżonego, a także dopuścił zeznania świadków, którzy nie byli w dniu 30 marca 2022 r. na miejscu zdarzenia i nie mogli się ani odnieść do zaistniałych okoliczności ani wnieść niczego nowego do sprawy, co czyni zachowanie sądu stronniczym i wybiórczym;
3. naruszenie art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. wyrażające się w ustaleniu okoliczności faktycznych sprawy na podstawie

niekompletnego materiału dowodowego z wyeliminowaniem dowodu z przebiegu zatrudnienia oskarżyciela prywatnego w tym świadectw pracy, które zostały dołączone do apelacji.

Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z dnia 10 maja 2024 r., sygn. akt IV Ka 119/24 utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, orzekając jednocześnie o kosztach postępowania drugoinstancyjnego.

Kasację od powyższego wyroku wniósł pełnomocnik oskarżyciela prywatnego, który wyrok sądu drugiej instancji zaskarżył w całości, zarzucając mu:

1. *„rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a mianowicie art. 41 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju Sądów Powszechnych w związku z art. 45 Konstytucji RP poprzez wyznaczenie w niniejszej sprawie składu orzekającego w drodze losowego przydziału spraw w sytuacji gdy rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości – Regulamin urzędowania sądów oraz instrukcja losowania nie są wydane w sposób prawidłowy w wyniku wykonania delegacji ustawowej a więc naruszają art. 45 konstytucji co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt. 1*
2. *rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. poprzez nie dość dokładne rozpoznanie zarzutów apelacji oskarżyciela prywatnego oraz brak wskazania w sposób wyczerpujący, dlaczego zarzuty oskarżyciela prywatnego zdaniem Sądu II Instancji okazały się niezasadne co stanowi sytuację tożsamą z nierozpoznanie zarzutów apelacyjnych w ogóle;*
3. *rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 180 § 2 k.p.k. poprzez zwolnienie z obowiązku zachowania tajemnicy adwokackiej adwokata W. Z. i przesłuchanie go w charakterze świadka w niniejszej sprawie w sytuacji gdy zachodziła możliwość dokonania ustaleń faktycznych w sprawie w inny sposób a więc zwolnienie go z tajemnicy zawodowej było błędne;*
4. *rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k., poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów, polegającej na przyjęciu, że zeznania świadka adw. W. Z.*

potwierdziły wersję przedstawioną przez oskarżonego w sytuacji gdy świadek wskazał również, że nie pamięta czy była sytuacja w której oskarżony zwrócił się do oskarżyciela prywatnego po nazwisku;

5. *rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 452 § 3 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku dowodowego oskarżyciela prywatnego o zwrócenie się do Prokuratury Rejonowej w Myślenicach o udzielenie informacji odnośnie donosu opisanego w zeznaniach M. S. w sytuacji gdy przeprowadzenie dowodu było istotne w okolicznościach niniejszej sprawy i miał on istotne znaczenie dla ustalenia, czy został popełniony czyn zabroniony;*
6. *rażące naruszenie prawa procesowego które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. 424 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. w zw. z art. 6 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (EKPCz) w zw. z art. 458 k.p.k. – poprzez sporządzenie przez Sąd Okręgowy uzasadnienia wyroku na formularzu (według wzoru wprowadzonego aktem niższej rangi niż ustawa), w sposób skrótowy, a w szczególności uniemożliwiający stwierdzenie, jakie fakty Sąd uznał za udowodnione i na jakich w tej mierze oparł się dowodach, które dowody uznał za niewiarygodne, wiarygodne, a które nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy, wobec czego stwierdzić należy, iż na podstawie tak skonstruowanego uzasadnienia wyroku Sądu II instancji nie jest możliwe odtworzenie w pełni toku jego rozumowania”.*

W konsekwencji skarżący wniósł o uchylenie wyroków sądów obu instancji i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Myślenicach do ponownego rozpoznania.

Obrońca uniewinnionego W. S. w pisemnej odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna i to w stopniu oczywistym w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k.

Odnosząc się do pierwszego z podniesionych zarzutów przypomnieć należy, że w orzecnictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, zgodnie z którym niezachowanie wymaganych prawem reguł dotyczących wyznaczania składu powołanego do osądzenia sprawy nie może być utożsamiane z zaistnieniem bezwzględnej przyczyny odwoławczej, a stanowi co najwyżej inne uchybienie, o którym mowa w art. 438 pkt 2 k.p.k. (zob. postanowienie SN z dnia 11 lutego 2025 r., V KS 31/24 i przywołane tam judykaty). W taki sam sposób oceniane są wszelkie nieprawidłowości wynikające z realizacji reguł losowego przydziału spraw (*vide* postanowienie SN z dnia 17 lipca 2019 r., V KK 296/19; wyrok SN z dnia 29 stycznia 2021 r., V KK 177/20; postanowienie SN z dnia 24 lutego 2021 r., V KK 30/21; postanowienie SN z dnia 26 kwietnia 2021 r., II KK 127/21; postanowienie SN z dnia 4 sierpnia 2021 r., II KK 306/21; postanowienie SN z dnia 15 września 2021 r., IV KK 348/21; postanowienie SN z dnia 31 marca 2022 r., IV KZ 4/22; postanowienie SN z dnia 16 lutego 2023 r., II KK 575/22). Te bowiem, zgodnie z ustalonym podziałem czynności, zostały określone w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 867 ze zm.; dalej „*Regulamin*”), a więc w akcie prawnym rangi podustawowej i nie zostały normatywnie powiązane z rygorem uznania za „nienależytą” obsady sądu ukształtowanej z ich przekroczeniem. Ewentualne zaniechania w sferze realizacji tych reguł wymagają dokonania oceny z punktu widzenia względnych przyczyn odwoławczych (por. postanowienie SN z dnia 17 lipca 2019 r., V KK 296/19). Powyższe stanowisko jest zgodne z dotychczasowymi poglądami judykatury i doktryny, które pojęcie „nienależytej obsady sądu” w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. tradycyjnie wiążą z rozpoznaniem sprawy w składzie odbiegającym liczbowo lub strukturalnie (jakościowo) od składu przewidzianego dla rozpoznania danej kategorii spraw w sądzie określonego szczebla lub w danym postępowaniu (zob. postanowienie SN z dnia 8 marca 2022 r., III KK 524/21 i cytowane tam orzecznictwo). Zatem podnoszone przez pełnomocnika oskarżyciela prywatnego kwestie dotyczące wyznaczenia składu orzekającego w sądzie *ad quem* przez System Losowego Przydziału Spraw (SLPS) mogą być rozważane wyłącznie w ramach uchybień innych niż bezwzględne przyczyny odwoławcze. Tymczasem dla skuteczności

takiego zarzutu w postępowaniu kasacyjnym skarżący winien wykazać, iż awizowane nieprawidłowości stanowią rażące naruszenie prawa, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia (art. 523 § 1 zd. pierwsze k.p.k.). Tego rodzaju argumentacji próżno szukać w uzasadnieniu kasacji. Skarżący nie podejmuje nawet próby przekonania Sądu Najwyższego, że przydzielenie przedmiotowej sprawy wybranemu sędziemu przez SLPS naruszało prawo strony do niezależnego, bezstronnego i niezawisłego sądu, które gwarantowane jest w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, jak też w art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Zresztą podkreślić należy, że oskarżyciel prywatny na wcześniejszym etapie postępowania nie zgłaszał w tym zakresie żadnych zastrzeżeń, co przekonuje, że zarzut ten został podniesiony instrumentalnie. Powyższe uwagi stanowiły w konsekwencji podstawę do uznania niewątpliwie bezzasadności zarzutów, które pełnomocnik oskarżyciela prywatnego przedstawił w pkt 1 *petitum* kasacji.

W taki też sposób należało ocenić drugi z podniesionych zarzutów. Godzi się przypomnieć, że zgodnie z orzecznictwem najwyższej instancji sądowej z rażącym naruszeniem prawa o istotnym wpływie na treść orzeczenia w rozumieniu art. 523 § 1 zd. pierwsze k.p.k. możemy mieć do czynienia m.in. wówczas, gdy zarzuty sformułowane w środku odwoławczym zostaną w ogóle pominięte przez sąd *ad quem* (art. 433 § 2 k.p.k.), bądź w sytuacji, w której wprawdzie staną się przedmiotem rozważań sądu odwoławczego, lecz w sposób odbiegający od wymogu rzetelnej ich oceny (art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k.). Zachowanie owej rzetelności badać jednak należy przez pryzmat argumentacji zaprezentowanej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, a nie subiektywnego odczucia niezadowolenia z treści tego orzeczenia (postanowienie SN z dnia 20 maja 2021 r., I KK 163/20). Co więcej, to na autorze kasacji spoczywa obowiązek wskazania konkretnych zarzutów apelacyjnych, z którymi wiąże naruszenie standardu rzetelnej kontroli odwoławczej oraz uzasadnienia swego stanowiska w odniesieniu do argumentacji (lub jej braku) sądu drugiej instancji (zob. postanowienie SN z dnia 9 września 2024 r., V KK 254/24). Tymczasem skarżący w treści omawianego zarzutu ograniczył się wyłącznie do przywołania art. 433 § 2 k.p.k. oraz wyjaśnienia, iż jego naruszenie miało nastąpić „poprzez nie dość

dokładne rozpoznanie zarzutów apelacji oskarżyciela prywatnego oraz brak wskazania w sposób wyczerpujący dlaczego zarzuty oskarżyciela prywatnego zdaniem Sądu II instancji okazały się niezasadne". Nie sprecyzował więc w żaden sposób, które zarzuty apelacyjne jego zdaniem nie zostały rozpoznane w sposób rzetelny. Powyższe przekonuje, że zarzut naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. został sformułowany wyłącznie w celu wywołania powtórnej i totalnej kontroli orzeczenia pierwszoinstancyjnego. Niezależnie od powyższego zauważyć należy, że sąd *ad quem* odniósł się do użycia przez oskarżonego pod adresem oskarżyciela prywatnego zarówno sformułowania „K.”, jak i słów „*nie przepracowałeś nawet jednego roku w życiu*” (s. 10-12 uzasadnienia zaskarżonego wyroku). W tym zakresie kasacja stanowi wyłącznie polemikę z oceną sądów obu instancji. Nie jest też prawdą, że żaden z sądów nie odniósł się do sformułowań „*matoł*” oraz „*głupek*”. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika bowiem wprost, że zgromadzony materiał dowodowy nie pozwalał na ustalenie, iż pod adresem oskarżyciela prywatnego padły ze strony oskarżonego słowa „*Ty jesteś głupszy niż zwierzę, jesteś matoł, donosiciel, nie jesteś człowiekiem tylko gnidą*”.

Całkowicie nietrafiony jest również kolejny zarzut dotyczący naruszenia art. 180 § 2 k.p.k. Po pierwsze, lektura wydanego na rozprawie w dniu 26 kwietnia 2024 r. postanowienia o zwolnieniu adw. W. Z. z tajemnicy adwokackiej wskazuje, że decyzja ta poprzedzona była szczegółową analizą przesłanek określonych w art. 180 § 2 k.p.k. Sąd *ad quem* przekonująco wyjaśnił dlaczego jego zdaniem postąpienie takie było niezbędne dla dobra wymiaru sprawiedliwości, a okoliczności zdarzenia w dniu 30 marca 2022 r. nie mogły zostać ustalone na podstawie innych dowodów (k. 134-135v). Co więcej, przesłuchania ww. domagał się sam oskarżyciel prywatny w osobistej apelacji, który dodatkowo nie składał zażalenia na postanowienie o zwolnieniu z tajemnicy adwokackiej, do czego był przecież uprawniony zgodnie z art. 180 § 2 zd. trzecie k.p.k. Oznacza to, że do czasu przesłuchania adw. W. Z. nie miał zastrzeżeń co do zasadności jego zwolnienia z tajemnicy, a zarzut naruszenia art. 180 § 2 k.p.k. został postawiony w kasacji wyłącznie z uwagi na fakt, iż przesłuchanie nie potwierdziło twierdzeń oskarżyciela prywatnego. O rażącym naruszeniu art. 180 § 2 k.p.k. nie może być zatem mowy. Po drugie, dowód ten przeprowadzony został w postępowaniu odwoławczym w

„interesie” oskarżyciela prywatnego, gdyż pozostały materiał dowodowy nie pozwalał na poczynienie jednoznacznych ustaleń faktycznych co do przebiegu rozmowy objętej przedmiotem postępowania. Zatem nawet w razie przyjęcia za skarżącym, że brak było podstaw do zwolnienia adw. W. Z. z tajemnicy zawodowej, uchybienie to nie miało wpływu na treść orzeczenia.

Z powyższym zarzutem wiąże się również kolejny, który dotyczy naruszenia art. 7 k.p.k. w związku z oceną zeznań świadka W. Z. przez sąd drugiej instancji. Według skarżącego naruszenie zasady wskazanej w powyższym przepisie związane było z tym, iż świadek ten *„wskazał również, że nie pamięta czy była sytuacja w której oskarżony zwrócił się do oskarżyciela prywatnego po nazwisku”*. Rzecz jednak w tym, że sądy obu instancji ustaliły, iż ze strony oskarżonego padło określenie „K. ”, niemniej jednak nie uznały go za zniesławiające czy znieważające. Podnoszone okoliczności pozostają zatem bez znaczenia z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy.

Co się zaś tyczy zarzutu piątego, to kasator nie przedstawił żadnych argumentów wskazujących na rażące naruszenie art. 452 § 3 k.p.k. w związku z oddaleniem wniosku dowodowego o pozyskanie z prokuratury informacji na temat donosu, o którym zeznawał M. S. . Uzasadnienie tego zarzutu ogranicza się wyłącznie do przytoczenia treści art. 452 § 3 k.p.k. i zacytowania fragmentu komentarza, bez jakiegokolwiek odniesienia do realiów sprawy. Skarżący nie wyjaśnił z jakich powodów jego zdaniem powyższy dowód miał istotne znaczenie z punktu widzenia sprawstwa i winy oskarżonego.

Oczywiście bezzasadny był również ostatni z zarzutów. Sąd Najwyższy wielokrotnie wypowiadał się, iż sam fakt sporządzenia uzasadnienia wyroku na urzędowym formularzu (art. 99a k.p.k.) nie może być odczytywany jako naruszenie standardów rzetelnego procesu karnego, tak na gruncie kodeksowym (art. 424 k.p.k., a w przypadku sądu odwoławczego art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k.), jak i konstytucyjnym (art. 45 ust. 1, art. 78 i art. 176 Konstytucji RP), a także konwencyjnym, zwłaszcza w rozumieniu art. 6 EKPC (*vide* postanowienie SN z dnia 21 kwietnia 2022 r., II KK 165/22; postanowienie SN z dnia 16 czerwca 2021 r., II KK 247/21; wyrok SN z dnia 16 kwietnia 2021 r., V KA 1/20, OSNK 2021, nr 8, poz. 33). To nie forma a treść uzasadnienia ma znaczenie z punktu widzenia

wskazanych wymogów. Tymczasem lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku pozwala bez trudu odczytać motywy, które legły u podstaw nieuwzględnienia apelacji oskarżyciela prywatnego. Okoliczność, iż skarżący nie może pogodzić się z takim rozstrzygnięciem nie świadczy o wadliwości uzasadnienia.

Mając powyższe na względzie, nie dopatrując się z urzędu uchybień, o których mowa w art. 439 § 1 k.p.k., Sąd Najwyższy oddalił kasację pełnomocnika oskarżyciela prywatnego jako oczywiście bezzasadną. Powyższe czyniło bezprzedmiotowym rozpoznawanie wniosku o wstrzymanie wykonania zaskarżonego wyroku. Jednocześnie Sąd Najwyższy obciążył kosztami postępowania kasacyjnego oskarżyciela prywatnego, zgodnie z art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 i 3 k.p.k.

[J.J.]

[a.ł.]